

HUISDIENSTEN

GESCHIEDENIS / BETEKENIS

Een specifieke traditie van de Surinaamse gemeenten in onze kerkprovincie is de huisdienst. Zij vinden vooral plaats ter gelegenheid van verjaardagen (kroonjaren). Maar het intrekken in een nieuwe woning (huisinzegening), een huwelijksjubileum of andere blijde gebeurtenissen in het leven van een enkeling of een familie worden ook met een dienst in het huis van het gemeentelid gevierd. Inmiddels vinden deze diensten soms in openbare ruimtes (buurthuis, zaal, kerkgebouw) plaats, omdat de woningen niet voldoende ruimte en veelal ook omdat men omwonenden geen overlast (geluidhinder) wil bezorgen. Een bijzondere vorm van een huisdienst is de singi neti in de nacht voor een begrafenis. Deze dienst wordt in de context van de begrafenis beschreven.

THEOLOGISCHE BEZINNING

De huisdiensten zijn bij uitstek gelegenheden, waar de gemeente naar de leden toe gaat en niet verwacht, dat de leden naar de gemeente komen. Het evangelie, de zegen, de gemeente komen samen in de huiselijke sfeer. Mensen ontmoeten het levensaanbod van Christus, daar waar zij wonen. Tegelijkertijd nodigen gemeenteleden voor deze diensten burens, vrienden, kennissen, familieleden uit – ook mensen, die geen lid van de gemeente zijn. Daarom zijn de huisdiensten altijd ook een missionaire gelegenheid.

In de traditie van de Broedergemeente worden deze diensten vooral bepaald door het gezamenlijk zingen. De dagteksten spelen een belangrijke rol en uiteraard de uitgesproken zegen. De theologische betekenis van deze diensten is de relevantie van het evangelie voor het dagelijks leven van de gemeenteleden duidelijk te maken. Daarbij is dit de gelegenheid om het evangelie voor mensen, die anders geen relatie met een kerk hebben, zichtbaar te maken.

Ook heeft de verjaardagsdienst een pastorale betekenis. In deze dienst staat de nabijheid van God centraal en Zijn zegen over het leven. Maar ook onderwerpen als mislukkingen, ziekte, afscheid en schuld mogen in deze dienst een plaats hebben.

De toespraak in een verjaardagsdienst is geen lofprijzing van de jarige, maar een lofprijs van de Heer voor datgene Hij in het leven van een jarige gedaan heeft, maar ook wegwijzing, oriëntatie en bemoediging.

De zegen wordt over het algemeen met handoplegging uitgesproken. Maar het is belangrijk (bv. door een slotlied) duidelijk te maken, dat de zegen allen in de gemeente toegesproken wordt. In de traditie van de Broedergemeente, waar diensten voor individuele gemeenteleden altijd deel van het gemeentelijk leven zijn, is het aan te bevelen erover na te denken, hoe de gemeente in een huisdienst zichtbaar wordt. Dit kan door de aanwezigheid van gemeenteleden, maar ook door de collecte voor het werk van de gemeente (niet de betaling van de predikant) en door formuleringen in de voorbede.

AFLOOP

Er is geen vaste afloop voor een huisdienst. Hier zijn de casus (verjaardag, huisinwijding), plaatselijke tradities, wensen van de jarige / familie, de persoonlijke voorkeuren van een predikant c.q. pastoraal werker en andere aspecten van belang.

Toch zijn er elementen, die in een huisdienst niet mogen ontbreken:

- Liederen (de huisdiensten zijn momenten waar de gemeente zingend de lof van de Heer ter
- uitdrukking brengt)
- Dagteksten (als het woord van God voor de concrete dag)
- Schriftlezing (vaak Psalmen en Bijbelteksten, die bijzondere aandacht hebben voor de nabijheid van God in het leven van mensen)
- Toespraak / Overdenking
- Gebed (voor de jarige, de mensen in het huis, maar ook de gemeente)
- Collecte (als dankoffer, niet als betaling voor verleende diensten)
- Zegen (vaak de onder handoplegging toegesproken Oudtestamentische zegen)

Hoewel votum en groet in de Broedergemeente niet zo gebruikelijk zijn als in de reformatorische kerken, is het misschien juist in een situatie waar rondom de dienst veel andere dingen gebeuren (feest, eten, dansen etc.) zinvol de tijd van de dienst te beginnen door duidelijk te maken, dat wij nu samen zijn “In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest”.

Toespraken van andere familieleden kunnen een plek in de dienst krijgen als het om het geloofsleven van de jarige, het jubelpaar, gaat. Anders hebben zij misschien eerder een plek in een ander deel van het feest.

PRAKTISCHE OPMERKINGEN

Het is problematisch als de gemeente benaderd wordt voor een dienst, waarvan de persoon in kwestie niet op de hoogte is (ik geef een verjaardagsdienst als verrassing cadeau). Hier schuilt aan de ene kant het gevaar, dat andere familieleden een andere geestelijke vragen. Aan de andere kant moet ook een openheid voor de dienst aanwezig zijn en in principe is een voorbespreking met de persoon om wie het gaat, pastoraal en ter voorbereiding van de toespraak, zinvol.

Als de dienst in een huiskamer of de zaal van een buurthuis plaatsvindt, is het nodig duidelijk te maken, dat op het moment van de dienst deze ruimte “kerk” is. Een tafel met een mooi kleed (en misschien een kaars) kan helpen. In elk geval dient afgesproken te worden, dat in de tijd van de dienst niet gegeten wordt en ook geen onrust heerst door de voorbereiding van andere onderdelen van het feest. Het is goed als de telefoon(s) op stil staan en iemand bij de deur is, die voorkomt, dat voortdurend de bel gaat.

Belangrijk is, dat tijdens de dienst de voorganger de regie voert. Dat moet van te voren duidelijk afgesproken worden.

Als kinderen aanwezig zijn, is het goed om ze een plek in de dienst te geven. Aan de ene kant, omdat kinderen in de gemeente erbij horen, aan de andere kant om onrust te voorkomen.

Als een koor of een band optreedt, dan is het belangrijk, dat de liederen bij het karakter van een kerkdienst passen.

TIPS VOOR DE MEDEWERKENDEN

Er moeten goede afspraken gemaakt worden met de jarige, zo mogelijk gezamenlijk met andere belangrijke gemeenteleden. Het kan gebeuren, dat voor de verjaardag (of het feest in het algemeen) verschillende groepen in de familie verschillende ideeën hebben.

Spreek af of de familie zelf een liedblad / -bundel klaar wil maken. In elk geval hebben belangrijke liederen in het leven van de persoon een plaats in de dienst.

Zijn er Bijbelteksten met bijzondere betekenis? Zijn er pijnlijke onderwerpen, gespannen relaties. Het is niet altijd makkelijk deze op een gepaste manier aan te spreken. Maar ze horen erbij.

Spreek open over elementen van het feest, die in spanning staan met de dienst of waarvan mensen denken, dat ze ermee in spanning staan.

Laat de collecte - ook om jezelf te beschermen - door aanwezige leden van de gemeente tellen.

Auteurs: Johannes Welschen / Stefan Bernhard

Jaar: 2018

© Evangelische Broedergemeente • Intersynodale Liturgische Commissie voor Nederland